

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 103

Świerklaniec Park – 8e

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.2 Brak zabiegów ochronnych IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze III.1 Rolnictwo VI. Społeczno-kulturowe	W	8
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa III.1.5 Chemizacja i mechanizacja rolnictwa IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społeczno-kulturowe	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I.1 Budownictwo	W	8

B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.2. Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych (tzw. osiedli patronackich)	I.1 Budownictwo	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.3. Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleń)	I.1 Budownictwo VI Społeczno-kulturowe	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.2. Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łąkowego, niwowego itp., stanowiącego wyróżnik regionu – tekstury i faktury krajobrazu	III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	2
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.4. Inżynieria wodna i lądowa	B.4.2. Zanikanie lub brak konserwacji cennych kulturowo form inżynieryjno-technicznych – świadectw dawnych technologii	III.2 Gospodarka wodna	W	5
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.6. Miejsca kultu i pamięci narodowej	B.6.1. Zaburzenia struktury przestrzennej, wiodącej funkcji oraz degradacja genius loci i sacrum miejsc kultu religijnego	VI Społeczno-kulturowe	W	2
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.2. Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą	I.1.1 Niski poziom i przypadkowość zabudowy terenu	W	6
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I.5.1 Brak planowania krajobrazu	W, Z	5
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W, Z	5
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społeczno-kulturowe	W	6

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego

1. Niedopuszczanie do stwarzających zagrożenie erozyjne przekształcania lasów, zadrzewień lub użytków zielonych w grunty orne, ze szczególnym uwzględnieniem wzniesień z części południowej, w tym wzgórza Ruina.
2. Dostosowywanie sposobów użytkowania gruntów orných do występujących zagrożeń erozyjnych

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

3. Ograniczanie intensywności mechanizacji produkcji rolnej niszczącej naturalne właściwości gleb, w tym ograniczanie nadmiernego wykorzystania środków ochrony roślin i nawozów.
4. Zachowanie poza obszarami parkowymi i leśnymi struktury typowego dla obszaru mozaikowego krajobrazu otwartego, w szczególności gruntów rolnych i zadrzewień.
5. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia.
6. Ochrona starodrzewia parkowego.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

7. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
8. Nierealizowanie zabudowy poza terenami zabudowanymi lub wyznaczonymi do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
9. Ochrona cech układu wielkoobszarowego zespołu pałacowo-parkowego oraz powiązanego z nim komponowanego krajobrazu rolnego z lasami i zadrzewieniami (tzw. świerklaniecka kompozycja krajobrazowa – w pierwszej kolejności folwark i „sztuczna ruina”): 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
10. Zachowanie charakterystycznych tradycyjnych krajobrazów otwartych: w zakresie typów upraw, rozłogów pól, łąk, pastwisk i zadrzewień i innych elementów wyposażenia wnętrza krajobrazowych, określających tradycyjny charakter krajobrazu; zachowanie tradycyjnych typów rozłogu pól, łąk i pastwisk przy podziałach i scalaniu nieruchomości.
11. Ochrona cennych kulturowo form inżynierii wodnej oraz zabytkowych obiektów przemysłowych.
12. Ochrona przed zaburzeniem struktury i funkcji miejsc kultu religijnego.
13. Ochrona w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przed przypadkową zabudową i infrastrukturą.
14. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej uwzględnienie ochrony cech układu wielkoobszarowego zespołu pałacowo-parkowego oraz powiązanego z nim komponowanego krajobrazu rolnego z lasami i zadrzewieniami (tzw. świerklaniecka kompozycja krajobrazowa), a także cennych kulturowo form inżynierii wodnej oraz zabytkowych obiektów przemysłowych oraz zachowanie osi widokowej na fontannę i staw parku pałacowego w Świerkłańcu i przedpola ekspozycji zespołu pałacowego w Świerkłańcu, poprzez niewprowadzanie zabudowy.

15. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW nielocalizowanie farm wiatrowych i fotowoltaicznych.
16. Nielocalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych.
17. Zachowanie osi widokowej na fontannę i staw parku pałacowego w Świerkłańcu.
18. Zachowanie punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
19. Nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych; ograniczenia wielkości szyldów na terenach zabudowanych do 2 m².
20. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp.
21. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego związanego ze świerkłańską kompozycją krajobrazową.